

DE SCHAKEL

GC TEN NOEY

TUSSEN MENSEN, GEMEENSCHAPPEN EN CULTUREN

PB-PP1B-6408
BELGIE(N)-BELGIQUE

Afgiftekantoor -
Brussel X
Jaargang 50 - NR 5

2

MAA
APR
2023

Nederlandstalig tweemaandelijks
tijdschrift voor Sint-Joost-ken-Mode,
de Leopoldswijk en de Noordooiswijk
P3A0140

© ANKE LIEN KINDEKENS

EEN JOSÉE ROYALE OM MEE TE NEMEN?

brusselse
gemeenschaps
centra

- 3-6 BINNENSHUIS**
ZOMERACTIVITEITEN VOOR KINDEREN
LES FEMMES DE SAINT-JOSSE IRONT AU
PARADISDOCUMENTAIRE: "AL DIE VERHALEN
DIE ZE ONS VERTELLEN"
- 7 DE BIB BELICHT**
TAALBENDE AAN HUIS
- 8-9 UIT DE TIJD**
TOEN DE SINT-JOOSTKERK NOG EEN KERKHOF
HAD
- 10-11 STADSBEESTJES**
SPREEUWEN
- 12-13 AL WAT GROEIT**
RESPECT
- 14 OVER DE VLOER**
NAJAT ABDELKHALEK
- 15 OVER DE VLOER
OP DE STOEP**
- 16 COLOFON
KALENDER**

MET DE STEUN VAN

GC TEN NOEY MAAKT
DEEL UIT VAN

brusselse
gemeenschaps
centra

SAINT-JOSSE
SINT-JOOST

BINNENSHUIS

ZOMERACTIVITEITEN VOOR KINDEREN

Inschrijven mogelijk vanaf maandag 17 april!

LEEF, LEER EN SPEEL

Een vakantie week waarbij de focus ligt op gezelligheid, kleinschaligheid en het welbevinden van elk kind. We koken, knutselen en maken plezier.

Leeftijd: Voor kinderen geboren in 2017-2018.

Wanneer: van maandag 3 tot vrijdag 7 juli

ZWEM EN MIXSPORT

Wil je graag zwemmen? Andere sporten ontdekken? Dan is dit kamp iets voor jou! Tijdens dit kamp zal je kind op een speelse en veilige manier in, op en rond het water bewegen. Naast zwemmen beoefenen we ook vele andere sporten. Deskundige lesgevers zorgen voor de begeleiding.

Leeftijd: Voor kinderen geboren in 2011 - 2015

Wanneer: van maandag 3 tot vrijdag 7 juli

Deskundige lesgevers zorgen voor de begeleiding

Verzamelpaats: Ten Noey.

STRANDPLEZIER

Schip ahoi! Met de bus rijden we helemaal tot aan de zee en overnachten we in Koksijde. Daar springen we op een gocart en spelen we te gekke strand- en duinspelen. Om de vakantie helemaal af te maken, komt de ijskar langs. Je zal deze vakantie en al dat zand nog lang voelen nakriebelen! Opgelet: dit is een vakantieatelier met overnachting. Met de bus rijden we helemaal tot aan de zee en overnachten we in Koksijde.

Leeftijd: Voor kinderen geboren in 2010 - 2017

Wanneer: van maandag 3 tot vrijdag 7 juli

Vertrek vanuit Schaarbeek (meer info na inschrijving).

In samenwerking met Kazou, De Kriekelaar en Aximax.

MINISPORT

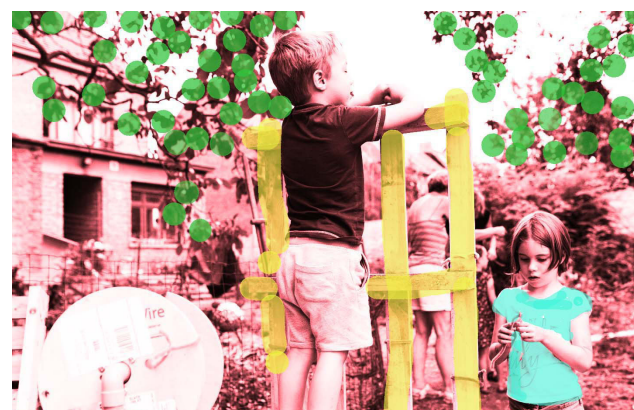
We maken een feest met sportmateriaal. Gooien en vangen, rollen en laten rollen. Elke dag uitleven met grote en kleine materialen, allemaal op kindermaat. Plezier gegarandeerd!

Leeftijd: Voor kinderen geboren in 2017-2018.

Wanneer: van maandag 10 tot vrijdag 14 juli

Verzamelpaats: Ten Noey.

In samenwerking met de VGC-sportdienst.

STEMPELEN MET VERF

Stempels worden vooral gebruikt om inkt op papier te drukken, maar ze kunnen ook op andere manieren worden gebruikt. Zo kan je bijvoorbeeld stempels gebruiken om verf mee te stempelen. In deze speelweek gaan we onze stempel met onze naam of favoriete beeld creëren.

Leeftijd: Voor kinderen geboren in 2015 - 2016

Wanneer: van maandag 10 tot vrijdag 14 juli

CREATIEF MET NATUUR

We proberen door creatief bezig te zijn alle vormen van natuur in beeld te brengen. En dat aan de hand van dansen, theater, tekenen en veel meer.

Leeftijd: Voor kinderen geboren in 2017 - 2018.

Wanneer: van maandag 16 tot woensdag 18 augustus

DE NATUUR IN MET LOUIZA

De natuur is een prachtige wereld waar je in kan verdwalen en op avontuur kan gaan. Ook in Brussel is dit mogelijk! Samen gaan we zoeken naar de grote bossen, mooie parken en verborgen groene plekjes. Daar kunnen we spelen, rondlopen, maar ook leren over wat natuur juist is. Samen met JNM (de jeugdbond voor natuur en Milieu) gaan de kinderen van Ten Noey op ontdekkingsreis naar natuur in Brussel.

Leeftijd: Voor kinderen geboren in 2011 - 2015

Wanneer: van maandag 21 tot vrijdag 25 augustus

Verzamelaarsplaats: Ten Noey.

In samenwerking met JNM, Jeugdbond voor Natuur en Milieu Brussel.

OPVANG BIJ DEZE ACTIVITEITEN

telkens van 08.30 tot 09.00 uur en van 16.00 tot 17.30 uur, behalve bij activiteit "Strandplezier".

ALLE ACTIVITEITEN

Prijs: € 60 / Prijs tweede kind: € 50 / Paspertoe kansen tarief: € 15
BEHALVE "Creatief met natuur"

Prijs: € 40 / Prijs tweede kind: € 30 / Paspertoe kansen tarief: € 15

LES FEMMES DE SAINT-JOSSE IRONT AU PARADIS

TEKST: THIBAU VAN DEN BUSSCHE

Op 16 maart wordt het startschot gegeven voor de eerste fietsuitstap van onze vijf reizen in België. Deze groep heeft de afgelopen maanden of jaren een beginnerscursus fietsen gevolgd en zal zich nu wagen aan een geheel nieuwe uitdaging.

PATIENCE, PATIENCE T'IRAS AU PARADIS!

Om onze fietsers en alle mogelijke betrokkenen warm te maken voor onze fietsreizen de komende maanden organiseren we op 15 maart de filmvoorstelling 'Patience, patience t'iras au paradis!' in Ten Noey. In deze film, geregisseerd door Hadja Lahbib, neemt een groepje Marokkaanse vriendinnen uit Molenbeek het heft in handen. Er is meer in het leven dan de was en de plas doen, dus willen ze eindelijk doen waar ze geen eeuwigheid meer op kunnen wachten. De tijd tikt immers door en wie zegt dat morgen beloofd is? Ze laten alles en iedereen achter en trekken er op uit richting het onbekende.

Patience, patience T'iras au paradis !

Un film de Hadja Lahbib

Bestemming onbekend

Dit onbekende zal de komende maanden ook verkend worden door ons. De filmvoorstelling 'Women don't Cycle' die we vertoonden in november 2022, liet onze fietsers ook niet onberoerd. Het gaf goesting om met de fiets ook buiten onze comfortzone te komen. We hebben een werkgroep opgericht met 20(!) vrouwen die zich willen engageren om zelf fietsreizen op poten (of eerder wiertjes) te zetten. Ze nemen het stuur in de hand en regelen alle uitstappen van A tot Z. Wat zijn de bestemmingen? Hoeveel kilometer leggen we af? Wie kan er mee in de volgwagen? Hoe gaan we ons bevoorraden, want zonder energie gaan we niet ver geraken! Hoe goed we ons ook zullen voorbereiden op onze reizen, we zullen nooit exact weten wat er op ons pad komt.

5

De bestemmingen voor de fietsreizen in het voorjaar 2023

Donderdag 16 maart: Tocht door het Pajottenland

Zondag 2 april: Trip naar Vilvoorde

Zondag 30 april: Boshyacinten spotten in het Hallerbos

Donderdag 25 mei: Etappe langs de Belgische kust

Donderdag 15 juni: een nog te kiezen stad

Op 15 maart vindt de filmvoorstelling 'Patience, patience, t'iras au paradis!' plaats in Ten Noey. Om 08.30 uur gaan de deuren open voor een klein ontbijt met koffie en croissants. Om 09.00 uur start de film. Rond 10.45 uur verwachten we het einde van de filmvoormiddag.

Wil je erbij zijn? Dat kan! Stuur een mailtje naar tennoey@vgc.be met als onderwerp: filmvoorstelling 15/3. Inschrijving is gratis.

Production : Les Passagers de Lumière
Coproducteurs : RTBF - ARF3 - Clair-obscur Productions
Avec le soutien de La Région Wallonne / La Fondation Roi Baudouin / L'Ambassade Américaine / Brussels Airlines / La COCOP / Le foyer "Dar el Amal" / Espace Mugh / Les Halles / Luna Blue Film

LES PASSAGERS DE LUMIÈRE

CLAIR-OBSCUR

RTBF.be

arte

Volkskeuken

JOSÉE KOOKT VOORT

Josée heeft een plek in vele harten in Sint-Joost. En Sint-Joost zit in het hart van Josée. Om dat te laten blijken kruipt ze nog eens achter haar kookpotten en tovert iets lekker, gezond en betaalbaar op tafel. Eet, drink, lach, babbel, schater en verwonder. En breng je kinderen mee, ze kunnen naar hartenlust spelen.

Sint-Joost-aan-Zee, Grensstraat 67, SJTN

Vrijdag 17 maart, vanaf 15.30 uur

Aan tafel vanaf 18.00 uur

Zonder reservatie, eten zo lang de voorraad strekt

Organisatie: Team Josée (Bib Joske, Ten Noey, Nederlandstalige Aangelegenheden, Brede School)

Cordon Musical vzw en Média Animation vzw presenteren:

TOUTES CES HISTOIRES QUI NOUS RACONTENT

(Al die verhalen die ze ons vertellen)

Een documentaire die ons meeneemt naar de multiculturele buurten van Sint-Joost-ten-Node en gehoor geeft aan de rijkdom van de mondelinge overdracht.

2023 - 59 minuten - www.toutesceshistoires.be

Een film van Laura Dachelet en Pierre Chemin

IN EEN NOTENDOP

In Sint-Joost-ten-Node, een multiculturele volksbuurt van Brussel waar meer dan 150 nationaliteiten elkaar ontmoeten, loopt Martha op zoek naar verhalenvertellers. Het zijn die mooie momenten van menselijke warmte die alleen mondelinge overdracht kan teweegbrengen. In een wereld waar bijna alle "gekende" kennis wordt verzameld en verdeeld door de media, hebben we gepassioneerde mensen ontmoet!

VERTONINGEN

Vrijdag 17 maart om 18.00 uur + Zondag 19 maart om 15.00 uur in Ten Noey.

Reservatie wenselijk via

contact@cordonmusical-asbl.be

TAALBENDE AAN HUIS

Over de Boekenbende aan Huis hoorde je misschien al: Studenten uit diverse opleidingen (Kleuter- en lager onderwijs, Sociaal Werk, ...) gaan thuis vertellen bij jonge kinderen. De Boekenbende krijgt nu ook een vervolg: de Taalbende.

Studenten Kleuteronderwijs van de Erasmus-hogeschool bezochten hun gezin nog eens vijf keer. Boeken waren welkom, maar het ging vooral om spreken: bij al wat een gezin doet, horen verhalen. Heeft je oma je dit gerecht leren maken? Uit welke streek komt het? Bij welke gelegenheid draag je deze fraaie kleren? Welke talen zie je op het winkelraam?

Begin januari getuigden de studenten over hun ervaringen, op de meest hartverwarmende wijze. Hun engagement ging verder dan het vooropgestelde uurtje, ze smeedden stevige banden met de kinderen en hun ouders en leerden wat het voor hen- als toekomstige juf- betekent om te weten hoe een kind thuis leeft. Studente Rizlaine Amrani ging op bezoek bij Haïssata* uit het eerste leerjaar.

“Ik heb Haïssata en haar familie twee jaar lang gekend. Voor de Boekenbende lazen en speelden we, maar deze keer waren haar mama en zus echt betrokken. We deden boodschappen, fietsten, speelden spelletjes in het park, bezochten de bib en kookten samen. Ik hielp ook met huiswerk. Vijftig minuten waren voorzien, maar ik bleef een drietal uur.” Dat zien we ook bij de andere studenten, de studenten waren meer dan voorlezers, soms zelfs steun en toeverlaat. De activiteiten van Rizlaine en Haïssatou gingen veel over vroege geletterdheid: “Haïssata las de dozen in de winkel en recepten bij het koken. We hebben samen couscous bereid – daarbij vertelde ik hoe ik dat vroeger deed met m’n eigen mama. Grote zus Binta* deed ook mee.”

*Dit zijn niet de echte namen van de kinderen. De foto betreft een ander gezin.

Haïssata leest heel graag. Ze bezoekt tweemaal per maand de bib. Boeken hebben een plaats binnen het gezin. Tijdens de Taalbende zijn de zussen echt opengebloeid. Vijf momenten waren te weinig voor Haïssata. Verhalen vertellen stimuleert taal en creativiteit. De band tussen ouder en kind wordt sterker.

En zo leren jonge toekomstige juffen en meesters dat ook de scholen en bibliotheken een rol spelen in het versterken van het sociale netwerk van de families, sommigen kennen echt weinig mensen rondom en doen alles alleen, het is belangrijk dat ze verder kunnen kennismaken met andere kinderen en ouders.

OP ZATERDAG, 11.00 UUR, VERTELLEN WE VERHALEN. ELKE EERSTE ZATERDAG VAN DE MAAND IN HET NEDERLANDS EN IN HET FRANS.

[HTTPS://SINT-JOOST-TEN-NODE.BIBLIOTHEEK.BE/](https://sint-joost-ten-node.bibliotheek.be/)
[FACEBOOK.COM/BIBJOSKE](https://facebook.com/bibjoske) | [INSTAGRAM.COM/BIBJOSKE](https://instagram.com/bibjoske)
[BIBLIOTHEEK@SJTN.BRUSSELS](mailto:bibliotheek@sjtn.brussels) | 02 201 00 97

TOEN DE SINT-JOOSTKERK NOG EEN KERKHOF HAD

Sinds eeuwen hebben keizers, koningen, hertogen, bisschoppen, politici en anderen zich met kerkhoven, begraafplaatsen, uitvaarten en begrafenissen bezig gehouden. Karel de Grote vaardigde in het jaar 785 wetten uit die begraving voor christenen verplichtten en crematie verboden om zo komaf te maken met oudere "heidense" tradities. De ultieme plek om begraven te worden werd het kerkhof rond de kerk. Wie het zich kon veroorloven kocht een dure plek in de kerk, liefst zo dicht mogelijk bij het altaar.

MEN WAS KATHOLIEK!

In de vorige eeuwen leefden men in een katholiek milieu en kreeg je een katholieke opvoeding, onder het waakzaam oog van mijnheer pastoor. Wie dat niet volgde was een ketter. Ketters, ongelovigen, joden, protestanten en al wie niet katholiek was telde niet mee in de toenmalige maatschappij. Men was gewoon katholiek en er was geen alternatief. Onze voorouders waren diep katholiek, want zij wilden "hunne hemel" verdienen. Dit leverde soms extreme situaties op zoals: onthouding van eten, lichamelijke uitputting en regelmatig op bedevaart gaan.

VAN KAPEL TOT KERKJE

Tot ongeveer 1580 was er een kleine kapel, waarvan er geen enkele afbeelding bestaat. Deze kapel werd rond 1580 volledig vernield door de beeldenstormers. Door dit

feit is er weinig of niets geweten over het verre verleden van Sint-Joost-ten-Node. De archivalia die zich in de kerk en in de woning van de bedienaar bevonden, zijn toen verloren gegaan. Het zal duren tot 1600 eer er een klein kerkje werd gebouwd. Dit kerkje werd in 1714, 1777 en 1833 vergroot, tot een ware kerk. Het werd gebouwd met het altaar gericht naar het oosten (vandaag de Verbiststraat), en het is deze kerk die wij kennen van op het schilderij van koster Van Waeyenberge (anno 1863). Een kopie hiervan hangt in de raadzaal van het Gemeentehuis.

DE ZEVEN WERKEN VAN BARMHARTIGHEID.

De Katholieke Kerk gaf ook richtlijnen, waarmee men uw medemens kon helpen, als hij in nood was. Dit waren de zeven werken van barmhartigheid. Aanvankelijk waren er maar zes. Deze waren: 1. De hongerigen

TEKST: © JOS LAPORTE

8

DE
SCHAKEL
2023
MAY
APR

De oude Sint-Joostkerk rond 1863. Op de muur zien wij nog oude grafstenen.

spijzen, 2. De dorstigen laven, 3. De naakten kleden, 4. De vreemdelingen herbergen, 5. De zieken verzorgen en 6. De gevangenen bezoeken. In 1207 voegde Paus Innocentius III er een zevende werk aan toe: de doden begraven. In de 19de en de eerste helft van de 20ste eeuw was het overlijden van een dorpeling een heel gebeuren. Buren kwamen de rouwende familie bijstaan. Het lijk werd afgelegd, de schrijnwerker van het dorp maakte de passende doodskest, de rouwkapel werd thuis opgesteld, rouwbrieven werden opgesteld, verzonden naar de familie en rondgedragen in het dorp, rouw werd aangebracht aan het huis, de buur leverde zijn beste paard en de beste kar voor het transport naar de kerk en mijnheer pastoor in kerkgewaad met zijn misdienaars kwamen de overledene, te voet, afhalen. De lijkstoet werd voorafgegaan door de vlaggen van de verenigingen waartoe de overledene lid was. En tenslotte was er wel een dorpsfanfare die de lijkstoet begeleidde naar de kerk. Het was een gebeuren waar de ganse familie, buren en het ganse dorp bij betrokken waren. Dit was ook zo in Sint-Joost-ten-Node.

HET OUDE KERKHOF

Rond de oude kerk van Sint-Joost bevond zich het kerkhof, waar sinds eeuwen de doden begraven werden. Het kerkhof bevond zich hoofdzakelijk ten noorden van de kerk, tot en met het huidige voetpad van de Sint-Jooststraat. Duizenden bewoners vonden hier hun laatste rustplaats. Naast het kerkhof, in de Sint-Jooststraat, liep de Maalbeek. Op maandag 30 augustus 2021 werden tijdens werkzaamheden van Vivaqua menselijke botten ontdekt in de Sint-Jooststraat, onder het voetpad naast de kerk. Eventjes was er paniek. Allerlei diensten werden opgeroepen: het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium, de dienst Monumenten en Landschappen, het Gemeentebestuur en de Kerkfabriek waren ter plaatse om te constateren wat wij al lang wisten: het Kerkhof van Sint-Joost.

DE CHOLERA-EPIDEMIE VAN 1832.

Sint-Joost-ten-Node werd in 1832 geteisterd door een hevige cholera-epidemie. Die zich in 1849 herhaalde, en nog heftiger was dan de vorige. Vele slachtoffers werden verzorgd in een lazaret in de Kunststraat, ondertussen de Liefdadigheidsstraat geworden. Een naam die ons herinnert aan de vele bewoners die zich liefdadig hebben ingezet voor de verzorging. In die tijd waren de beken meestal een vuile open riool, waar alles in terecht kwam. Te Sint-Joost-ten-Node liep de Maalbeek vlak naast het kerkhof, in het centrum van het dorp, wat niet gunstig was voor zuiver water. De bevolking

30 augustus 2021. Botten ontdekt op het oude kerkhof.

haalde haar (besmet) water uit putten en pompen, met ernstige gevolgen. De cholera-epidemie werd overgebracht via vervuild drinkwater of voedsel. Het belangrijkste kenmerk van de ziekte is ernstige diarree en uitdroging.

EINDE VAN HET EEUWENOUD KERKHOF

Na de cholera-epidemie werden door het gemeentebestuur hygiënische maatregelen genomen. Er werd in de gemeenteraad van 2, 3 en 4 mei 1832 besloten om een stuk grond aan te kopen voor een nieuw kerkhof. Daar de gemeente niet beschikte over de nodige fondsen werd in overleg beroep gedaan op de Kerkfabriek om de gronden aan te kopen. Deze bevonden zich op het grondgebied van Schaarbeek tussen de huidige Thomas Vinçottestraat, Léon Mignonstraat, de Claeyslaan en de Leuvensesteenweg (Daillyplein). Het kerkhof werd toen nog in zijn geheel gewijd. Het kerkhof van de Stad Brussel bevond zich aan de overkant van de Leuvensesteenweg, met toegang langs de Notelaarstraat, toen nog op grondgebied van Sint-Joost-ten-Node.

DE HUIDIGE BEGRAAFPLAATS.

In 1879 ging een nieuwe begraafplaats open, eveneens te Schaarbeek, met hoofdingang in de Henri Choméstraat tot aan de Genèvestraat, aan de grens met Evere, nabij de Leuvensesteenweg. Deze begraafplaats werd nu beheerd door het Gemeentebestuur. Ook hier liet plaatsgebrek zich snel voelen. In 1890 besloot het Gemeentebestuur funeraire gaanderijen aan te leggen. Zij kregen een monumentale toegangspoort met de inscriptie "Mors Pax". Ook deze werden meerdermalen vergroot. Een eerste maal in 1906 en een tweede maal in 1913-1914. In de jaren 1930 werd er een tweede reeks van gaanderijen gebouwd.

Jos LAPORTE

GERAADPLEEGDE BRONNEN:

- Cecilia VANDERVELDE, Les Champs de Repos de la Région Bruxelloise, Brussel, 1997, pp. 646-647.
- Saint-Josse, Sa vie, Son culte, Saint-Josse-ten-Noode, 1952, pp. 23-24.
- José CAMBY, Saint-Josse-ten-Noode dans le passé, Brussel, 1952, p. 38.

VOLGENDE MAAL :

Bekende personen begraven op de Begraafplaats van Sint-Joost-ten-Node.

SPREEUWEN

De laatste tijd is het een gekwetter van jewelste in onze stadstuin. Soms is er eentje alleen, maar vaak neemt hij wel 4 of 5 vriendjes mee op restaurant, onze voedertafel.

Stil zijn ze nooit, deze luidruchtige klanten... Er zijn wel wat aanstellers onder onze gevleugelde vrienden, denk maar aan de parkieten, maar ook spreeuwen (*sturnus vulgaris*) kunnen er wat van!

ZANGVOGEL

In onze tuin zijn er alleen spreeuwen in de herfst en winter. De spreeuw is een trekvogel. Dus de vogels die we hier in het najaar zien komen uit het Hoge Noorden in het exotische België overwinteren. Zij gaan in de lente terug naar hun broedplaatsen wanneer onze "Belgische" spreeuwen terug uit het zuiden komen. Deze zangvogel is ongeveer even groot als de merel en heeft een breed arsenaal aan al dan niet melodisch gekwetter. Spreeuwen zijn net als sommige andere vogels zoals kraaiachtigen en papegaaien, zeer intelligent en zijn eveneens erg goed in imiteren. Geluiden die ze vaak horen gaan ze in hun zang verwerken, zo zijn er spreeuwen bekend die gsm-tunes konden nadoen of in de buurt van stations hoor je dat ze geluiden imiteren van dichtgaande treindeuren tot het fluitje van de treinbegeleider!

UITZICHT EN LEVENSWIJZE

Van ver lijkt de spreeuw een onopvallende, donkerbruin met beige gespikkelde vogel.

Tijdens het broedseizoen hebben ze ook een opvallende, gele bek die tijdens de rest van het jaar donkerbruin is. Als je de spreeuw echter van dichterbij bekijkt, zie je dat ze een prachtig, glanzend verenkleed hebben, het verandert met het licht naar tinten van groen of paars. Eigenlijk is de spreeuw best wel een mooie vogel! Na de broedtijd leven spreeuwen in groepen en vormen ze soms enorme zwermen. Deze zwermen, die soms uit wel 100.000 vogels kunnen bestaan, zijn een fascinerend spektakel dat vooral in de herfst en de winter te zien is, meestal boven de velden als een golvende zwarte massa. De grote zwermen zouden een afschrikmiddel zijn voor roofvogels. Binnen de zwerm zijn er altijd enkele "gidsen" die door de rest van de groep gevolgd worden naar een plaats met veel voedsel bijvoorbeeld.

BEDREIGD

Hoewel het lijkt dat de spreeuw een algemene vogel is lopen hun aantallen sinds 1990 sterk terug in onze streken. Het aantal zou gedaald zijn van 1,3 miljoen exemplaren voor 1990 tot een 600 000 - tal. Spreeuwen houden van het open veld en graslanden waar ze insectenlarven in de grond of in koeienvlaaien vinden. Aangezien er steeds minder open ruimte is vinden de spreeuwen ook minder voedsel. Bijkomend probleem is dat we meer te maken krijgen met droge zomers en dat zorgt ervoor dat er minder insecten zijn en er dus minder voedsel te vinden is.

DE SPREEUW EN DE MENS

Een reden waarom spreeuwen niet echt populair zijn is omdat ze graag fruit eten. Als je door de Limburgse fruitstreek rijdt zie je dat er netten over kerselaars zijn gespannen tegen de spreeuwen. Een zwerm spreeuwen eet anders in een halfuurtje tijd alle kersen van die arme boer zijn boomgaard op! Spreeuwen nestelen graag in holttes en aan sommige middeleeuwse huizen zien we nog "spreeuwenpotten", aardewerken potten die tegen de gevel werden bevestigd. Dat deden die middeleeuwen niet omdat ze zo graag vogelnestjes tegen hun gevels hadden, het doel van deze potten was de spreeuwenjongen uit het nest halen eens ze vet genoeg waren.

LEKKERNIJ

Spreeuwen zijn heel lang een lekkernij gebleven en stonden tot in 1972 (verbod op de vogelvangst in België) op het menu in restaurants. Tot in 1986 werden spreeuwen opgediend in sommige restaurants aan de kust, maar omdat de consumptie van wilde vogels ondertussen illegaal was, stond er op het menu "jonge kwartels".

SPREEUWEN IN NEW YORK

Wie al in Central Park in New York City is geweest heeft het misschien al gezien : de meest voorkomende vogel daar is... de *sturnus vulgaris*, onze Europese spreeuw. Hier in Europa hoort de spreeuw thuis, spreeuwen zijn hier altijd geweest, tot ergernis van de fruitboeren maar deze vogels maken deel uit van ons ecosysteem. Daar maken ze over de oceaan geen deel van uit, en dat is nu net het probleem. In 1890 kwam een zekere Eugene Schieffelin op het

"lumineuze" idee om alle vogels die in de werken van Shakespeare voorkomen in de Verenigde Staten te introduceren. Hij had al succes met de huismus en ook de introductie van de spreeuw zou een "succes" worden. Hij liet 60 spreeuwen los uit een volière in Central Park. Nu, 130 jaar later, vormen Europese huismussen en vooral spreeuwen er een ware plaag, ze verdringen de plaatselijke vogels en de spreeuw heeft zich ondertussen verspreid tot Canada en Alaska! Misschien kunnen ze daar in de VS beginnen met spreeuwen in hun hamburgers te verwerken om hun aantallen een beetje terug te dringen? *The European Starling burger!* Het is maar een idee... Het is opmerkelijk dat deze vogel in zijn oorspronkelijke leefgebied meer en meer terrein verliest maar over de oceaan zo talrijk is geworden. In onze stadstuin kijk ik graag naar de spreeuwen, ze kwetteren en fluiten erop los, nooit een saai moment! Ik voeder hen vetbollen, pinda's en gedroogde meelwormen.

||

RES

Snuisterend door leesvoer bestemd voor N22 viel mijn oog op het nieuwjaarsfeest van GC de Pianofabriek met als thema *'the future is feminine'*. De toekomst is dan misschien wel vrouwelijk of vervrouwelijkt, het verleden was dat zeker niet.

■ TEKST: KATJE VAN HEMELRUCK

12
DE
SCHAKEL
2023
M A A
A P R

EVENWICHT

Wereldwijd zijn er 60 miljoen meer mannen dan vrouwen. In 2014 waren er nog 81 landen waar vrouwen in de meerderheid waren en slechts in 37 landen hadden mannen een surplus. Biologisch gezien worden er iets meer mannen dan vrouwen geboren. Maar doordat vrouwen langer leven zou er een perfect evenwicht kunnen ontstaan. De rechten die bij deze twee categorieën horen blijken echter sterk te verschillen.

EEN VINGERKNIP GELEDEN

Vrouwenstemrecht in België kwam er pas in 1948. Sinds 1976 kan een vrouw een bankrekening op haar naam openen. Al stond ze nog lang niet op punt, de pil zorgde in 1965 voor een versnelde emancipatie. Er reclame voor maken bleef tot in 1973 strafbaar. Hoe zou de wereld er nu hebben uitgezien als de Dolle Mina's uit de jaren '60 tijdens hun wereldwijde

protesten hun ongenoegen niet van de daken hadden geschreeuwd? Opkomend voor gelijke rechten. Het recht over hun eigen lichaam eisend. Zich verzettend tegen seksuele onderdrukking. Grensoverschrijdend gedrag werd toen niet gezien als grensoverschrijdend gedrag. De hedendaagse Dolle Mina's wonen onder andere in Irak. De strijd is nog lang niet gestreden. Dominantie met geweld van de man tegen de volgens hen onrechtmatige macht van de vrouw. Welke culturele fundamenteen liggen er aan de basis van vrouwenhaat? Een systeem wordt zelden aangevallen door hen die er profijt uit trekken.

ROLLENPATRONEN

Al is het loon niet equivalent aan dat van een man, vele vrouwen gaan voltijds werken. Dat is zowat de enige kans op onafhankelijkheid maar resulteert tegelijk ook al te dikwijls in een dubbele baan. Het onbetaalde werk van thuis, dat niet als 'werk' wordt erkend. Zorgwerk moet nooit als vanzelfsprekend worden beschouwd. Dat wijst duidelijk op een ongelijkheid in het interne rollenpatroon binnen het gezin maar ook in de sociale status. (zie Femma's recente boek: Dat is hier geen hotel).

VROUWXLENTE

Dit festival vindt plaats op 10, 11 en 17 maart op verschillende locaties in het Brusselse, naar aanleiding van de Internationale Vrouwendag. In de editie van '23 staan de maatschappelijke verwachtingen en het doorbreken ervan in de spotlights. De vrouwelijke waardering van nu is eigenlijk een herwaardering. Zie het als een transformatie zowel binnen persoonlijke relaties als in de relatie tot de maatschappij. Vrouwen worden al eeuwen geacht om nieuwe burgers op de wereld te zetten en niet om vuisten te maken of de strijd aan te binden tegen het maatschappelijk patroon dat vrouwen is opgedrongen. Het feit dat je een vrouw en geen man bent, maakt een doorslaggevend verschil in een samenleving waarin rollen seksebepalend zijn.

PECT

MIJN DONDERSE GEDACHTEN

Mijn gedachten gaan uit naar de vele vrouwen die ondanks hun verdiensten amper de geschiedenis- of wetenschapsboeken halen en al even dikwijls overschaduwde worden door hun mannelijke tegenhangers. Rosalind Franklin en de ontdekking van de DNA structuur is een voorbeeld dat nu spontaan komt bovendrijven. De stem van vrouwen wordt in onze tijd weerspiegeld in de vervrouwelijking van de openbare ruimtes. Zo krijgt Koekelberg binnenkort een Brontëplein. Charlotte Brontë gaf haar eerste werken uit onder een mannelijk pseudoniem. Het recht van vrouwen om geschreven werk te produceren is nog steeds niet overal verworven.

Sommigen vrouwen krijgen nu als lof voor bewezen diensten een stinkende tunnel toegewezen. Voordien werd er qua erkenning voor gedane verwezenlijkingen meer dan eens met het benoemen van kraters op de planeet Venus gesmeten. We boeken vooruitgang.

Achter elke sterke man staat dikwijls een sterke vrouw (denk maar aan Einstein, Pasteur,...) maar achter sterke vrouwen staat dikwijls...niemand. Vanwaar toch die angst voor sterke vrouwen?

TAIS TOI ET SOIS BELLE

Wie de boeken van de Britse classica Mary Beard leest, krijgt genoeg redenen om niet te zwijgen. Vrouwenstemmen moeten worden gehoord. De veel te lang onderdrukte vrouwelijke wilde natuur vrijgelaten. Vrouwen in machtsposities dragen dikwijls een mantelpak met broek. Waarom worden vrouwen nog steeds afgerekend op hun uiterlijk, hun kledij? Welk standpunt je ook kiest, als je je op traditioneel mannelijk territorium waagt, komen de beledigingen meestal vanzelf.

ONOPVALLEND

Hier wil ik het belang van de rol van vrouwen in onopvallende posities benadrukken. Zeer dikwijls verrichten ze quasi onzichtbaar doch belangrijk basiswerk. Binnenkort verlaat er zo eentje het varende schip dat Ten Noey heet. Bedankt voor je engagement tegenover de kinderen van Sint-Joost en het team... én de vastheid waarmee we op je konden rekenen.

13

NOBELPRIJS

Annie Ernaux kreeg de Nobelprijs voor literatuur. Van de speech die ze als reactie daarop gaf, bleef een en ander plakken. Schrijven om mijn soort te wreken zei ze en noemt zichzelf een binnenlandse migrant. *Une Race inférieure*, waarmee ze verwijst naar het maatschappelijk onrecht door de status en de plaats van iemands geboorte en het gebrek aan ontwikkeling door afkomst. Ze trekt de lijn door naar de verschillende minderheidsgroepen met extra hindernissen onder andere door andere talen, de sociale klasse met de daarmee al dan niet gepaard gaande sociale ontwikkeling die niet ongedaan kan worden gemaakt.

Er is geen geijkte formule om al wat krom is recht te trekken. Ik hou niet van het woord 'feminisme'. Dat lijkt de mannelijke mensheid uit te bannen en ik zie ook graag mannen.

Eerder streef ik naar gelijkheid bekomen door wederzijds begrip. Vrijheid, gelijkheid en waardigheid ongeacht sekse, gender, kleur of cultuur

Laat ons gewoon stoppen met hokjes denken.

en oh ja, vrouwen: LAAT U NIET IN EEN HOEKJE DUWEN!

NAJAT ABDELKHALEK

Abdelkhalek

NAAM

Najat

VOORNAAM

V

GESLACHT

43

LEEFTIJD

38

SCHOENMAAT

Sint-Joost-ten-Node

GEMEENTE

Chefchaouen, Marokko

LAND VAN OORSPRONG

Frans

TAAL VAN HET INTERVIEW

31 januari 2023

DATUM

— TEKST EN FOTOBEWERKING
© ZIGGY VENDEMMIA

MOET IK JOUW LESSEN BIJ ONS SPORTLESSEN NOEMEN OF TOCH EERDER DANSLESSEN, NAJAT?

Ik begrijp de verwarring met dans, maar het is zeker geen dans dat ik geef. Ik hou van dans, maar beschouw mezelf geen danseres. Wat ik geef zijn sportlessen voor een beter welzijn. Aan onder andere moeders die dit te weten zijn gekomen via andere moeders aan de schoolpoort. Maar de meesten zijn moeders die aan activiteiten deelnemen bij *Femma Quartier* onder leiding van Meriem Saissi. Dat zijn belangrijke ontmoetingsmomenten waar iedereen blij is mekaar weer te zien en om honderduit bij te praten. Je moet weten dat de meesten onder hen nooit de kans hebben gekregen om te sporten. Van Meriem krijgen ze dan te horen dat je dat hier in Ten Noey kan doen en uit nieuwsgierigheid komen ze bij mij terecht.

ADVISEER JE HEN EVENTUEEL EEN BETERE LEVENSTIJL?

Absoluut! Ik moedig hen aan om dagelijks te stappen, zoals bijvoorbeeld naar de volgende bushalte te stappen in plaats van lang te zitten wachten tot die bus eindelijk komt. Tweemaal per week een sportactiviteit uitoefenen vind ik het minimum om in goede conditie te blijven, maar ik besef dat dat niet voor iedereen is weggelegd. Zo zie ik grote verschillen bij bewoners van appartementsblokken die dagelijks de lift gebruiken, of eerder de trappen. Zo adviseer ik mensen met spataders op de benen om regelmatig op een degelijke stoel te gaan zitten en hun benen vóór zich horizontaal op een andere stoel te leggen. Beter nog is om de voeten hoger te leggen, om de bloedcirculatie te verbeteren. Spataders zijn in het algemeen het gevolg van een zittend of staand beroep waar het gebrek aan beweging de bloedcirculatie blokkeert.

WANNEER KREEG JE HET GEVOEL DAT JE VAN SPORT KAN LEVEN?

Laat, heel laat. Op vrijwillige basis heb ik lang mensen aan het sporten gekregen en in een jeugdcentrum werd ik op een dag aangesproken door iemand die vond dat ik dat heel goed deed en wilde weten of ik interesse had om mensen te begeleiden bij "spinning", een intensieve fietssport voor binnen. Ik mocht onmiddellijk een opleiding beginnen. En dan te bedenken dat ik eigenlijk styliste wilde worden! Maar stages lopen in Parijs zag mijn vader niet zitten, dat was te ver van huis. Dus werd het sport, dat toen sowieso mijn ding was.

KRIJG JE OPMERKINGEN OVER HET FEIT DAT MANNEN NIET TOECELATEN ZIJN IN JOUW LESSEN?

Eigenlijk niet. Nee, nooit. Er zijn veel redenen waarom dit alleen voor vrouwen is. Zo speelt religie natuurlijk een grote rol. Gesluierde vrouwen mogen zich niet ontkleden in de nabijheid van een man, laat staan in diens nabijheid bewegingen maken zoals we die tijdens de les maken. Feit is dat deze vrouwen zich vrijer voelen zonder mannen in de buurt, je ziet ze zo open bloeien. Sommigen volgen ook elders les in gemengde groepen en dus met mannen. Maar daar ontstaan geheide remmingen door ongewenste blikken en opmerkingen.

OP DE STOEP

TEKST + CARTOON: © RODRIGO BURGOS ZAUTZIK
WWW.RODRIGOZ.NET

Wij wonen buiten Brussel maar mijn papa brengt me elke dag naar school met zijn dienstwagen. Er is in Sint-Joost toch altijd iets te verbeteren aan de wegenis dus dat komt goed uit voor ons allebei.

15

GEHOORD IN TEN NOEY

**Wees steeds jezelf,
imperfectie is zoveel mooier dan perfectie!**

Kinderen kijken op naar influencers en beschouwen de wereld van TikTok en YouTube als dé ideale wereld maar achter die duizenden opgemaakte duckfaces schuilen er ook mensen van vlees en bloed. Gebruik steeds je gezond boerenverstand als je foto's en filmpjes toont. Wordt geen schim van jezelf maar toon je echte "ik", dan ben je geen verrassing voor anderen en ook niet voor jezelf.

Inge, Made by design, vormgever van dit boekje en tevens trotse mama van 2 opgroeiende tieners Billie en Sam

MAART

Donderdag 2 maart

Cantine Josée: Dag van de moedertalen

Zaterdag 4 maart

Open cultuurraad

Vrijdag 17 maart

De volkskeuken op vrijdag 17 maart gaat NIET door in Cantine Josée MAAR WEL op Sint-Joost-aan-Zee!

Zondag 26 maart

Kledingruil

APRIL

Maandag 3 tot en met vrijdag 7 april

Kinderspeelweken Paasvakantie "Creatief met klei" + "Sportcocktail"

Vrijdag 7 april

Cantine Josée: Iftar

Maandag 17 tot en met zondag 23 april

Festival "Trouble"

Woensdag 19 april

De Buitenspeeldag van 19 april gaat NIET door in Cantine Josée MAAR WEL op Square Delhaye!

VASTE ACTIVITEITEN IN TEN NOEY

MA

Lessen Nederlands
 Wel-Zenn atelier
 Multi Crea
 Forró (Braziliaanse koppeldans)

DI

Lessen Nederlands
 Naaiatelier voor kinderen
 Multi Move

WO

Countrydance 55+
 Oriëntaalse dans
 Balsporten

DO

Lessen Nederlands
 Spektakel op maat
 Naaisalon

COLOFON

ONTHAALBALIE

Aan het onthaal van Ten Noey kan je terecht voor allerlei informatie over cursussen, cultuur, wonen en werken in Brussel. Openingsuren: Maandag tot donderdag van 9u tot 20u Vrijdag van 9u tot 18u

ADRESSEN

FEMMA/OKRA

Grevelingenstraat 20
 1000 Brussel

JEUCDCENTRUM AXIMAX

J.W. Wilsonstraat 19
 1000 Brussel
 Tel. 02 280 45 56

BIB JOSKE

Grensstraat 2
 1210 Sint-Joost-ten-Node

JOOST-E-FIEN

Braemtstraat 47
 1210 Sint-Joost-ten-Node

GEMEENSCHAPSCENTRUM

TEN NOEY VZW

Gemeentestraat 25,
 1210 Sint Joost ten Node
 0448.851.563
 RPR Brussel
 tennoey@vgc.be
 www.tennoey.be

PRIVACY

Ten Noey respecteert je privacy. Je contactgegevens gebruiken we uitsluitend om je 'De Schakel' toe te zenden en je op de hoogte te houden van eigen activiteiten van Gemeenschapscentrum Ten Noey en aanverwante organisaties in de Vlaamse gemeenschap te Brussel. Je kan op elk moment een adreswijziging doorgeven of aangeven dat je onze informatie niet langer wilt ontvangen via tennoey@vgc.be of GC Ten Noey, Gemeentestraat 25, 1210 Sint-Joost-ten-Node. Voor meer informatie over je overige rechten conform de privacywetgeving, raadpleeg www.tennoey.be/uw-privacy

WERKTEN MEE

AAN DIT NUMMER

Kaatje Van Hemelrijck, Ziggy Vendemmia, Pol Vervaeke, Rodrigo Burgos Zautzik, Lieselotte Vervoort, Jos Laporte, Simon Vandersmissen, Ankelien Kindekens, Mohamad Munem.

ZETWERK

www.madebydesign.be

Y.U. Patrick Moyersoen

(Gemeentestraat 25 – 1210 SJTN)
 Gemeenschapscentrum Ten Noey vzw
 0448.851.563 RPR Brussel

IINZENDINGEN VOOR HET VOLGENDE NUMMER WORDEN VERWACHT OP 5 APRIL 2023. INZENDINGEN DIE ONS NA DEZE DATUM BEREIKEN, KUNNEN WIJ NIET MEER PUBLICEREN. DANK VOOR JE BEGRIP.

MEER INFO!

BEZORG ONS JE MAILADRES VIA [TENNOEY@VGC.BE](mailto:tennoey@vgc.be) EN ONTVANG INFORMATIE OVER ONZE ACTIVITEITEN VIA MAIL OF VIND TEN NOEY LEUK OP FACEBOOK!